

Scenă din Thomas Becket de Jean Anouilh la „Nottara“ (regia: Alexandru Repan)

familie unde se aduc flori și se laudă preparatele gazdei. Reținând pretextul, să privim totuși obiectiv rezultatul, cum credem că face acum și regizorul. În fond, tot de la o întâmplare a plecat și Anouilh (dacă e să dăm crezare plezanteriiilor sale), scriind **Becket** în urma descoperirii unei cărțului – „Cucerirea Angliei de către normanzi“ de Augustin Thierry – pe care o cumpărase pentru frumoasa ei legătură verde. Istoria desfrânatului confident al regelui, devenit apoi inflexibil apărător al onoarei divine, povestită aici și îmbogățită cu câteva „glume de șansonetist“, nu prea are legătură cu adevărul istoric, motiv pentru care, scuzându-se, autorul se explică astfel: „Nu m-am dus să caut în cărți cine era cu adevărat Henric al II-lea, nici cine era Becket, am făcut personajul echivoc care mi-a trebuit“. Piesa abordează, printre altele, și o temă cu largi ecouri în istorie și literatură: soarta cărturarului în epocile tulburi care-i pun la încercare onestitatea, sentimentele și credința, ca reflex la jocurile Puterii. Din acest punct de vedere, opțiunea Teatrului „Nottara“ este stimabilă, mesajul textului fiind mai mult decât adecvat actualității, iar soluția pe care unul dintre eroi o alege din constrângere, iar altul, în deplină libertate a spiritului, e o concluzie filosofică viabilă, chiar dacă amară. Din punct de vedere teatral, înfruntarea dintre cei doi poli ai demonstrației este o pagină de virtuozitate dramatică. Interpreții au la îndemână, cu alte cuvinte, premisele unor mari creații, pândiți fiind, în același timp, de riscul eșecului care amenință marile încercări. Călea de mijloc, în acest caz, nu poate fi luată în

calcul. Așa încât, ce-am putea spune despre interpreții aleși să ducă în spate cele două roluri copleșitoare – George Alexandru (Regele; pe Marius Stănescu nu l-am văzut) și Rareș Stoica (Becket)? Că amândoi au datele personajelor, că sunt frumoși, tineri, dar ne sugerează mai degrabă adolescența naivă a celor două figuri emblematice, decât profunda și grava lor maturitate? Că s-au grăbit acceptând aceste roluri, că sunt superficiali fără voie, că spun textul (e multă conversație în piesă) uneori fără să-i simtă încărcătura, că, în fine, poate nici n-au depus efortul de a găsi complexitatea personajelor? Restul tinerilor din distribuție, la fel de necoți profesional, ne fac parcă să ne gândim la amintita „glumă de șansonetist“ la care se referea ironic Anouilh; face excepție prezența gracilă, picturală a Andreei Măcelaru (Gwendoline), care cântă cu sensibilitate balada compusă de George Marcu (trubadur nebosot al scenei românești) și, poate, aceea a lui Sorin Cociș, al cărui firesc emoționează întotdeauna. Mircea Jida, în Regele

Ludovic, joacă prea vizibil voluptatea frivolității, iar cele două regine – Emilia Dobrin și Crenguța Hariton – sunt, evident, doar personaje de fundal. Grupul bătrânilor prelați și cel al tinerilor gentilomi sunt la fel de neadecvate ansamblului, fiecare din alte motive. Cât despre dansatoare și rolul lor în reprezentație, nu suntem în măsură să vă oferim explicații. Cert este că ideea de figurație cu sens nu e acoperită. Fără reproș – scenografia Vioricăi Petrovici, care exploatează bine „tenebrele“ spațiului de la sala Studio a teatrului, îmbinând fericit, în decor și costume, epoca istorică și prezentul. Amintindu-și, probabil, de anii când juca aici Regele din antologicul **Hamlet** al lui Dinu Cernescu, Alexandru Repan dă montării austeritate și mister, rezultate din linia simplă a mizanscenei și din conceperea luminii. Din păcate, prietenii săi nu l-au putut susține în demersul cultural onorabil de a repune în circulație această piesă valoroasă, subintitulată „Onoarea lui Dumnezeu“.

DOINA PAPP

SUPERPROFESIONIȘTII

SUPEUL de Jean-Claude Brisville
 ● TEATRUL ODEON ● Data reprezentației: 28 septembrie 1995
 ● Regia: Florentina Enache ● Scenografia: arh. Adriana Păun
 ● Distribuția: Radu Beligan (Talleyrand), Ion Lucian (Fouché), Nicolai Ivănescu (Primul valet), Ioan Bătinaș, Dan Tudor (Al doilea valet).

Într-una dintre serile care puneau capăt uneia dintre revoluțiile care au alcătuit Revoluția Franceză – după cele „o sută de zile“ și după Waterloo –, Talleyrand îl convoacă pe Fouché la un

abundent supeu. Între îmbucături, fostul ministru de externe încearcă să-l convingă pe președintele Consiliului de Miniștri să-l însoțească a doua zi la rege, pentru a-l invita pe acesta să-și ocupe tronul. Afară, după 26 de ani de stat pe stradă, după avânt revoluționar, teroare, războaie interne și externe, mulțimea mai are puterea de a vocifera, conștientă că deține încă forță, dar nemașiind cum s-o folosească.

Acestea sunt datele piesei, pe care regizoarea le reproduce cu fidelitate pe scenă: arh. Adriana Păun construiește un salon odată somptuos, acum marcat de întâmplările prin care a trecut stăpânul lui. Interpreții poartă costumele epocii și nimic nu forțează actualizarea conflictului

Ion Lucian și Radu Beligan în Supeul de Jean-Claude Brisville la Odeon (regia: Florentina Enache)

ori sensibilizarea publicului pe altă cale decât prin înțelegerea precisă a replicilor scrise de Brisville. Iar pe această direcție de atac, regizoarea și-a găsit aliați deosebit de eficienți: actorii Radu Beligan și Ion Lucian. Duelul verbal al celor doi superprofesioniști ai scenei extrage esența relației dintre personaje, dându-i toate nuanțele și tensiunea dramatică necesare evoluției spectacolului. Se presupune că spectatorii știu că Talleyrand, împreună cu Fouché, l-a instalat pe tron pe Ludovic al XVIII-lea, deci nu suspansul contează, ci modul în care se realizează solidaritatea întru ticăloșie, de dragul viitorului luminos comun. Talleyrand a trecut de partea regelui. Fouché i se mai poate încă împotrivi. Dar dacă i se împotrivesc, poate pierde definitiv tot ce are. Dacă i se alătură acum, acceptă un rol subaltern. Confruntat cu această alternativă, el cântărește mereu ipoteticele avantaje și pierderile sigure, iar Ion Lucian descrie și exprimă în același timp agitația interioară a personajului și calmul monden al negociatorului pentru care trădarea a devenit o a doua natură. Personajul interpretat de Radu Beligan îl domină prin origine, prin educație, printr-o mai nonșalantă asumare a cinismului. El are mereu inițiativa și punctează precis și feroce. Dar niciodată definitiv. Chiar când acceptă târgul, Fouché nu este învins. Resursele lui de ticăloșie frustră sunt în continuare o amenințare pentru proaspătul său aliat. Desigur, pentru caracterizarea performanțelor celor doi interpreți ar trebui folosit cuvântul **intelligență**. E însă mai mult decât atât: o combinație de farmec și de distantă ironie, care ridică potențialul textului, mai puțin profund decât ni se arată în interpretarea celor doi actori.

Trebuie să-i rămânem recunoscători regizoarei Florentina Enache pentru modestia cu care a condus spectacolul, pentru faptul că nu s-a lăsat fascinată de fraza ușor grăbită din foaia-program: „Spectatorul nu se poate opri să sesizeze incredibila asemănare a ceea ce se întâmplă pe scenă cu evenimentele din și de după decembrie '89, similitudini ce confirmă că istoria se repetă”. Poate că teoria se confirmă, dar practica dovedește că dacă ajunge teatru, istoria este interesantă doar prin excepții, prin ne-similitudini. Și, privind măreția răului, așa cum au încarnat-o Talleyrand și Fouché în acea seară de dinaintea Restaurației, nu trebuie uitat că Franța a devenit, totuși, republică.

MAGDALENA BOIANGIU

© Scenă din *Transport de femei* de Steve Gooch la Comedie (regia: Petre Bokor)

ECHILIBRU

TRANSPORT DE FEMEI de Steve Gooch. Traducerea și adaptarea: Petre Bokor ● TEATRUL DE COMEDIE ● Datele reprezentațiilor: 3 septembrie și 15 octombrie 1995 ● Regia: Petre Bokor ● Decorul: Puiu Antemir ● Costumele: Lia Maria Vasilescu ● Distribuția: Cornel Vulpe (Căpitanul), Valentin Popescu (Medicul), Dan Tufaru (Sergentul), Alexandru Pop (Tommy), Virginia Mirea (Nance), Viorica Vatamanu (Madge), Dorina Chiriac (Pitty), Adina Popescu (Winnie), Manuela Hărăbor, Mihaela Teleoacă (Sarah), Gabriela Popescu (Charlotte).

Se joacă destul de puțin, la noi, dramaturgie contemporană străină necunoscută publicului (spre deosebire de cea autohtonă, care nu se joacă mai deloc), astfel încât includerea în repertoriul Teatrului de Comedie a piesei lui Steve Gooch **Transport de femei** își aduce din pornire o bilă albă. Cu toate că nu e vorba chiar despre o piesă

de ultimă oră, ci despre una în vârstă de aproximativ două decenii. Meritul opțiunii se împarte, desigur, cu regizorul, Petre Bokor, care a mai propus și în stagiunile trecute texte ce nu fac parte dintre cele zece-cincisprezece rulate la nesfârșit pe scenele românești; ne gândim la montarea de la Teatrul Mic, **Jacques și stăpânul său** de Milan Kundera, ori la aceea de la Odeon, **Cumetrele** de Michel Tremblay.

Sursa de inspirație a subiectului din **Transport de femei** ne aduce în minte un text canadian pus în scenă acum câțiva ani la Național, de Andrei Șerban: **Cine are nevoie de teatru?** de Timberlake Wertenbaker. Este vorbă, și aici, despre colonizarea Australiei, în urmă cu două secole, cu pușcăriași englezi. Dar, dacă în piesa canadiană totul începea cu momentul acostării vasului cu prizonieri pe coastele australiene, de această dată debarcarea constituie punctul final al acțiunii. În **Transport de femei** lumea nouă se naște, ori se prefigurează, chiar pe parcursul călătoriei peste ocean. Intențiați au de ales între a învăța să

